

Programma van Eisen

Project / Plangebied	Ondergrondse fietsenstalling Stationsplein		
Plaats / Gemeente	Maastricht		
Onderdeel van het archeologisch proces			
IVO – Proefsleuven (IVO-P)			
Versie	1		
Opsteller	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Auteur(s)	drs. P. v.d. Gaauw p.vdgaauw@hotmail.nl	29-12-2014 PvdG	PvdG
Autorisatie senior KNA-archeoloog	Drs. G. Soeters gemeente Maastricht B&O, Sector Ruimte Team Ontwerp Postbus 1992 6201 BZ Maastricht 043 - 350 45 78 gilbert.soeters@maastricht.nl	12-1-'15	GS
Vergunningvrager	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Vergunningvrager / opdrachtgever	Gemeente Maastricht		
Contactpersonen	Drs. A.M. Brakman anne.brakman@maastricht.nl 043 – 350 58 45	12-1-'15	AMB
Goedkeuring bevoegde overheid			
	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Gemeentebestuur	Gemeente Maastricht		
Contactpersoon / Beleidsmedewerker archeologie	Drs. A.M. Brakman	12-1-'15	AMB

Programma van Eisen

Project / Plangebied	Ondergrondse fietsenstalling Stationsplein		
Plaats / Gemeente	Maastricht		
Onderdeel van het archeologisch proces			
IVO – Proefsleuven (IVO-P)			
Versie	1		
Opsteller	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Auteur(s)	drs. P. v.d. Gaauw p.vdgaauw@hotmail.nl	29-12-2014	
Autorisatie senior KNA-archeoloog	Drs. G. Soeters gemeente Maastricht B&O, Sector Ruimte Team Ontwerp Postbus 1992 6201 BZ Maastricht 043 - 350 45 78 gilbert.soeters@maastricht.nl		
Vergunningvrager	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Vergunningvrager / opdrachtgever	Gemeente Maastricht		
Contactpersonen	Drs. A.M. Brakman anne.brakman@maastricht.nl 043 – 350 58 45		
Goedkeuring bevoegde overheid			
	Naam, adres, telefoon, e-mail	datum	paraaf
Gemeentebestuur	Gemeente Maastricht		
Contactpersoon / Beleidsmedewerker archeologie	Drs. A.M. Brakman		

INHOUD

HOOFDSTUK 1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN HET ONDERZOEKSGBIED	4
HOOFDSTUK 2. AANLEIDING, MOTIVERING EN DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK	5
2.1. Aanleiding	5
2.2. Motivering	5
2.3. Doelstelling	5
Afbeelding 1: Voorkeurslocaties voor de aanleg van de kijkgaten (blauw omlijnde zones).	6
De ligging van de toekomstige fietsenkelder is zwart omlijnd. In rood omlijnd zijn de geselecteerde zones waarbinnen het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd dient te worden, aangegeven.	
HOOFDSTUK 3. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK	6
HOOFDSTUK 3. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK	7
HOOFDSTUK 4. DE ONDERZOEKSLOCATIE EN ZIJN OMGEVING: BEKENDE EN VERWACHTE WAARDEN, RESULTATEN VAN EERDER ONDERZOEK.....	8
4.1. Situering en inrichting van het onderzoeksgebied	8
4.2. Fysiek-landschappelijke en aardwetenschappelijke context.....	8
4.3. Cultuurlandschappelijke, cultuurhistorische en historische context	8
4.4. Archeologische context	8
4.5. Bekende en verwachte waarden binnen de onderzoekslocatie	8
4.5.1. Bodemopbouw en stratigrafie	8
4.5.2. Historisch grondgebruik en bebouwing.....	8
4.5.3. Archeologische fenomenen binnen de onderzoekslocatie.....	8
Afbeelding 2: De boorlocaties geprojecteerd op een topografische kaart in combinatie met een kaart van de vestingwerken. De zwarte boorpunten geven de diepe antropogene verstoringen (vermoedelijk droge grachten) aan.	
HOOFDSTUK 5. VRAAGSTELLING	9
HOOFDSTUK 5. VRAAGSTELLING	10
5.1. Centrale vraagstelling en relatie met de NOaA en/of andere onderzoekskaders.....	10
5.2. Onderzoeksvragen	10
Bodemopbouw	10
Sporen en structuren.....	10
Waardebepaling.....	10
Conclusie, evaluatie, aanbevelingen	11
HOOFDSTUK 6. STRATEGIE, METHODEN EN TECHNIEKEN	11
6.1. Strategie.....	11
6.2. Methoden en technieken	11
6.3. Structuren, grondsporen.	12
6.4. Aardwetenschappelijk onderzoek	13
6.5. Anorganische artefacten.....	13
6.7. Archeozoölogische en archeobotanische resten.....	13
6.8. Dateringsonderzoek en overig natuurwetenschappelijk onderzoek.....	13
6.9. Beperkingen aan het veldwerk	13
HOOFDSTUK 7. EVALUATIE, UITWERKING EN CONSERVERING.....	14
7.1. Evaluatierapport	14
7.2. Technische uitwerking – algemeen	14
7.3. Wetenschappelijke uitwerking - algemeen	15
7.4. Structuren, grondsporen, vondstspredingen	15

7.5. Analyse aardwetenschappelijke gegevens	15
7.6. Anorganische artefacten	15
7.7. Organische artefacten	15
7.8. Archeozoologische en -botanische resten.....	15
7.9. Beeldrapportage.....	15
7.10. Selectie van materiaal.....	16
7.11. Conservering van materiaal	16
HOOFDSTUK 8. RAPPORTAGE EN DEPONERING.....	16
8.1. Eindrapportage	16
8.1.1. Producten en termijnen	16
8.1.2. Structuur en inhoud	17
8.1.3. Waardering, aanbevelingen	18
8.2. Deponering	18
8.3. Openbaarheid en integriteit	19
HOOFDSTUK 9. RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN.....	19
9.1. Personele randvoorwaarden	19
9.2. Kwaliteitsborging en toezicht	19
9.3. Overleg.....	21
9.4. Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen.....	21
HOOFDSTUK 10. WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VASTGESTELDE PVE.....	21
10.1. Wijzigingen tijdens het veldwerk.....	21
10.2. Ingrijpende wijzigingen.....	22
10.3. Procedure van wijziging bij de evaluatiefase van het veldwerk.....	22
10.4. Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering	22
Literatuur	22

HOOFDSTUK 1. ADMINISTRatieve GEGEVENS VAN HET ONDERZOEKSgebIED

Project / Plangebied	Ondergrondse Fietsenkelder		
Adres / Toponiem	Stationsplein		
Plaats / Gemeente	Maastricht		
Onderzoeksmeldingsnummer (indien al bekend)	Nog niet bekend		
Kaartbladnummer	69B		
Coördinaten (centrum)		X	Y
		177.37	317.81
NAP-hoogte maaiveld	Circa 47.5 m +NAP		
Status op gemeentelijke beleidskaart / bestemmingsplan	Zone B/C		
Catalogusnummer gemeentelijke beleidskaart	n.v.t.		
AMK-status	Terrein van hoge archeologische waarde		
AMK-nummer	16343		
Archis-waarnemingsnummer	n.v.t.		
Complextype, periode	Middeleeuwse stad en vestingwerken uit de Nieuwe Tijd		
Oppervlakte plangebied (kadastraal perceel)	Zie onder.		
Oppervlakte vergunningplichtig bouwblok	Zie onder.		
Oppervlakte toekomstige versterking	De fietsenkelder meet ca. 90 x 30 m. De toegang tot de kelder loopt via een trap vanaf de Stationsstraat.		
Oppervlakte onderzoeksgebied	Zie boven.		
Totale oppervlakte werkputten op maaiveldniveau	Er worden, in overleg met de opdrachtgever en eventueel in combinatie met een milieukundig onderzoek, enkele kijkgaten aangelegd van circa 1 x 2 m. De exacte locatie wordt nog nader bepaald.		
Huidig grondgebruik	verkeer		
Aard vergunningplichtige activiteit	bouwlocatie		

HOOFDSTUK 2. AANLEIDING, MOTIVERING EN DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

2.1. Aanleiding

De gemeente Maastricht is van plan een ondergrondse fietsenkelder te realiseren onder het Stationsplein. Het plangebied ligt volgens de gemeentelijke beleidskaart op de grens van zone B en C. Gezien de omvang van de bodemingreep is archeologisch onderzoek in deze zones verplicht.

2.2. Motivering

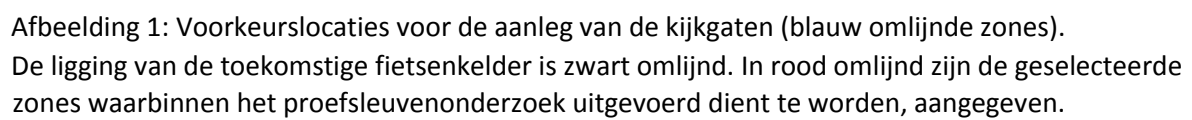
Aangezien de mogelijkheid bestaat dat hier resten van vestingwerken of andere archeologische sporen en resten in de ondergrond aanwezig zijn, zijn in eerste instantie een twintigtal milieuboringen archeologisch begeleid (notitie Grontmij van 26 november 2014, ref.nr. 338948). Hieruit is gebleken dat er in ieder geval binnen de zone waar ooit de vestingwerken hebben gelegen in archeologische zin relevante waarden aanwezig lijken te zijn. Grontmij adviseert om enkele kijkgaten binnen deze zone aan te leggen. Het bevoegd gezag (in deze de gemeente Maastricht) is akkoord gegaan met dit advies (selectiebesluit dd. 1-12-2014).

Dit programma van eisen bepaalt aan welke eisen het daarvoor uit te voeren onderzoek en het rapport moeten voldoen. Het onderzoek heeft zowel betrekking op de vestingwerken als op eventueel aanwezige andere archeologische resten .

2.3. Doelstelling

Aan de hand van enkele kijkgaten kunnen de aard, omvang, datering/fasering en duiding van de aangetroffen antropogene lagen worden bepaald en nader op archeologische relevantie worden onderzocht. Om zo min mogelijk verkeers- en andere hinder te veroorzaken bij dit onderzoek, heeft Grontmij enkele locaties geselecteerd waar de kijkgaten bij voorkeur aangelegd kunnen worden. Hieruit zijn twee locaties gekozen waarbinnen het onderzoek uitgevoerd dient te worden: de hoek Stationsstraat en Stationsplein/Spoorweglaan en een rechthoekig vlak op het Stationsplein (zie afb. 1). Het onderzoek op de hoek Stationsstraat/Stationsplein kan gecombineerd worden met een milieukundig onderzoek.

Op basis van de resultaten van dit kijkgaten-onderzoek kan vervolgonderzoek in de vorm van een uitbreiding van de kijkgaten, een definitieve opgraving en/of archeologische begeleiding van de werkzaamheden nodig zijn.

HOOFDSTUK 3. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK

Onderzoeksmeldingsnummer	Niet aangemeld
Soort onderzoek	Archeologische begeleiding milieuboringen
Uitvoerder	Grontmij bv
Uitvoeringsperiode	Oktober 2014
Rapportage	Gazenbeek, A., 2014: Notitie archeologische begeleiding booronderzoek fietsenkelder, Grontmij, ref.nr. 338948
Vondsten/documentatie	Kantoor Grontmij - Depot Gemeente Maastricht
ARCHIS-waarneming	Niet aangemeld

HOOFDSTUK 4. DE ONDERZOEKSLOCATIE EN ZIJN OMGEVING: BEKENDE EN VERWACHTE WAARDEN, RESULTATEN VAN EERDER ONDERZOEK

4.1. Situering en inrichting van het onderzoeksgebied

De fietsenkelder zal aan de westzijde van het stationsgebouw onder het Stationsplein komen te liggen. De toegang tot de kelder gaat via een trap vanaf de Stationsstraat (zie afb.1).

4.2. Fysiek-landschappelijke en aardwetenschappelijke context

Het plangebied is gelegen op het Geistingenterras, maar maakt ook deel uit van de holocene overstromingsvlakte van de Maas.

4.3. Cultuurlandschappelijke, cultuurhistorische en historische context

Het plangebied ligt precies op de oostelijke rand van de vestingwerken van Maastricht (zie afb. 2).

De vestingwerken bestonden hier uit (droge) grachten en aarden wallen, eventueel met muurwerk.

De gele zone op afb. 2 is een zgn. glaciais, het hellende voorterrein van de vesting.

In de middeleeuwen lag het terrein vlak ten oosten van het stadsdeel Wyck.

De vestingwerken hebben in de 2^e helft van de 19^e eeuw plaats gemaakt voor de huidige bebouwing en infrastructuur.

4.4. Archeologische context

De vestingwerken vormen de primaire context waarop het onderzoek is gericht. Archeologisch onderzoek op het Geistingenterras in (de omgeving van) Maastricht heeft echter vooral in het kader van de Maaswerken en de A2-tunnel ook veel archeologische vindplaatsen uit andere perioden aan het licht gebracht.

4.5. Bekende en verwachte waarden binnen de onderzoekslocatie

Naast restanten van de vestingwerken kunnen ook sporen en vondsten uit andere archeologische perioden worden aangetroffen. De nabijheid van de Romeinse en middeleeuwse stad doen vermoeden dat vooral sporen en vondsten uit deze perioden kunnen worden verwacht.

4.5.1. Bodemopbouw en stratigrafie

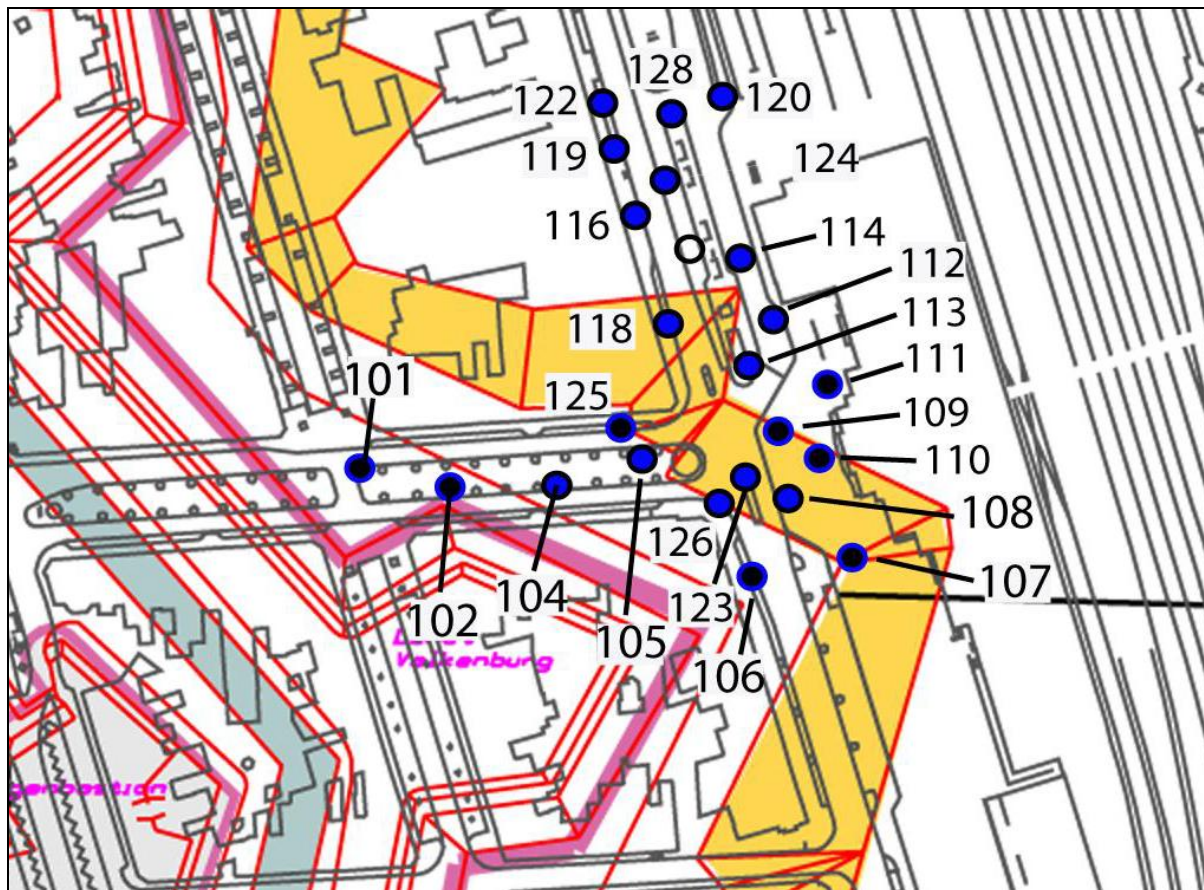
De natuurlijke bodemopbouw bestaat uit een grindrijk rivierterras op een diepte van 2,5 – 4 meter, Dit Geistingen-terras (uit de Late Dryas-periode) is overdekt door een holocene leempakket, dat op zijn beurt weer wordt bedekt door antropogene “ophogings- of bewoningslagen” die door hun donkere kleur ook wel **dark earth** worden genoemd. In dit pakket zijn de grachten van de vestingwerken gegraven die later weer zijn gedempt. De opgeworpen aarden wallen zijn geëgaliseerd.

4.5.2. Historisch grondgebruik en bebouwing

Agrarisch grondgebruik tot de 17^e eeuw. Daarna vestingwerken. De huidige bebouwing dateert vanaf de 2^e helft van de 19^e eeuw.

4.5.3. Archeologische fenomenen binnen de onderzoekslocatie

Het huidige onderzoek waarop dit PvE betrekking heeft, richt zich zowel op de restanten van de vestingwerken als op sporen uit andere perioden, met name de zgn. **dark earth** die in meerdere boringen is aangetroffen.

Afbeelding 2: De boorlocaties geprojecteerd op een topografische kaart in combinatie met een kaart van de vestingwerken. De zwarte boorpunten geven de diepe antropogene verstoringen (vermoedelijk droge grachten) aan.

HOOFDSTUK 5. VRAAGSTELLING

5.1. Centrale vraagstelling en relatie met de NOaA en/of andere onderzoekskaders

De vraagstelling richt zich enerzijds op de aard en betekenis van de zgn. dark earth en anderzijds op een waardering van de restanten van de vestingwerken. Mochten er onverwachte archeologische resten worden aangetroffen, kunnen bij het evaluatierapport bijkomende onderzoeksvragen worden geformuleerd.

5.2. Onderzoeksvragen

De vragen dienen beantwoord te worden voor zover het uitgevoerde onderzoek dat mogelijk maakt. Indien geen antwoord mogelijk is, dient dat toegelicht te worden. Geef de mate van zekerheid of onzekerheid aan. Antwoorden op vragen, waarop in eerste instantie het antwoord ja/nee is, dienen te worden toegelicht met een beargumenteerde interpretatie.

Bodemopbouw

1. Wat zijn de landschappelijke kenmerken van de natuurlijke ondergrond van het onderzoeksgebied?
2. Hoe is de natuurlijke opbouw van de bodemprofielen? Is er sprake van processen van erosie en/of afdekking? Zijn hierin verschillende fases te onderscheiden?
3. Hoe is de stratigrafie in antropogene zin? Is er sprake van loopvlakken, ophogingslagen of cultuurlagen? Wat zijn de kenmerken van de stratigrafische eenheden (met name de dark earth) en wat is de datering?
Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?

Sporen en structuren

4. Zijn er aanwijzingen voor de aanwezigheid van vestingwerken? Zo ja, waaruit zijn deze opgebouwd?
5. Passen de aangetroffen resten in het bekende kaartbeeld van de verdwenen vestingwerken?
6. Wat is de gaafheid van de aangetroffen resten?

Vondsten en paleo-ecologische resten

7. Welke mobiele vondsten zijn gedaan? Om welke materialen, soorten, typen, functies, aantallen, gewichten gaat het en uit welke context komen de vondsten?
8. In welke mate dragen zij bij aan de datering van sporen en lagen?
9. Wat is de aard, datering en conservering van paleo-ecologische resten? Welke informatie geven zij over landschap, vegetatie en grondgebruik?

Waardebepaling

10. Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen?
11. Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen?
12. Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?

13. Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied ?

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen

14. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van het eerdere onderzoek of andere bekende gegevens?
15. In welke mate zijn de gehanteerde strategieën en methoden effectief geweest? Indien het onderzoek niet volgens plan kon worden uitgevoerd, om welke reden en op welke wijze is van het PvE afgeweken?
16. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor eventueel vervolgonderzoek?

HOOFDSTUK 6. STRATEGIE, METHODEN EN TECHNIEKEN

6.1. Strategie

De strategie richt zich op de waardestelling van de restanten van de vestingwerken en van de antropogene lagen (dark earth).

In overleg met de opdrachtgever en het bevoegd gezag worden enkele kijkgaten aangelegd binnen de in rood aangegeven locaties (zie afb. 1), eventueel in combinatie met milieukundig onderzoek. Ook de omvang en diepte van de kijkgaten wordt nader bepaald. De aanlegdiepte is afhankelijk van de plaatselijke diepte van de “dark earth”-laag, maar zal de maximale verstoringsdiepte voor de aanleg van de fietsenkelder niet overschrijden.

Documentatie van de profielen dient inzicht te geven in de antropogene en natuurlijke stratigrafie. De profielbeschrijving dient in samenhang met het verzamelen van vondsten en nemen van monsters inzicht te geven in de aard, datering en kwaliteit van de antropogene lagen. Wanneer de kijkgaten niet diep genoeg kunnen zijn, voorzien boringen in aanvullende informatie.

6.2. Methoden en technieken

In algemene zin wordt gewerkt volgens KNA 3.3 (deelproces 2, specificaties OS 02 t/m OS 11, volgens de KNA-Leidraad Proefsleuvenonderzoek en volgens de KNA-Leidraad Veldhandleiding Archeologie 2002).

Aanvulling op OS 3 (vlakaanleg):

- Machinaal graafwerk wordt (na het verwijderen van de bestrating en wegfundering) verricht door een machine voorzien van een gladde bak.
- Aanleg van de kijkgaten gebeurt zoveel mogelijk vanuit de stratigrafische opbouw, zodat vondsten per stratigrafische eenheid verzameld kunnen worden. Na iedere haal van de graafmachine wordt het vlak gecontroleerd.
- Er wordt tenminste een lengteprofiel en een dwarsprofiel handmatig opgeschaafd en gedocumenteerd.

Aanvulling op OS 04 (verzamelen van vondsten en monsters):

- Per haal van de machine wordt met behulp van een metaaldetector het vlak afgezocht. Behalve het vlak dient ook de stort met behulp van een metaaldetector te worden onderzocht.
- Vondsten worden per spoor en/of per stratigrafische eenheid verzameld.
- Profielen worden onderzocht op vondsten die per stratigrafische eenheid verzameld en gedocumenteerd worden.
- Indien binnen een vlak geen sporen worden aangetroffen, dienen vondsten per laag te worden verzameld.

- Bijzondere vondsten worden driedimensionaal ingemeten en onder een afzonderlijk vondstnummer geregistreerd door middel van fotografie en tekening. In het geval van bijzondere vondsten moeten specialisten op de betreffende gebieden geraadpleegd en of ingeschakeld worden bij het onderzoeken en bergen van de vondsten en het bemonsteren.
- Natuursteen wordt verzameld indien dit archeologisch relevant is. In ieder geval wordt in overleg met depotbeheerder mevr. J. Peeters (043-3504471) een steekproef genomen.
- Alle vondsten worden verzameld en bewaard tot het moment van uitwerken, selecteren en deponeren. Van (sub)recente vondsten wordt een representatief deel verzameld indien dit voor de interpretatie nodig is.

Aanvulling op OS 05 (registreren vlakken, grondsporen, profielen):

- Alle profielen worden volledig getekend indien zij van elkaar afwijken en daardoor verschillende informatiewaarde hebben. In ieder geval wordt per kijkgat één dwars- en één lengteprofiel volledig getekend, op schaal 1:20.
- Van structuren en bijzondere sporen worden detailtekeningen en foto's vervaardigd.
- In het geval van bijzondere sporen moeten specialisten op de betreffende gebieden geraadpleegd en of ingeschakeld worden bij het onderzoeken van de sporen, het bergen van de vondsten en het bemonsteren.

Aanvulling op OS 08 (beeldregistratie) van de KNA 3.3:

- Alle profielen worden waar nodig in detail gefotografeerd.
- Er worden meerdere overzichten, actie- en sfeerfoto's van het onderzoek gemaakt, waarop het opgravingsproces, toegepaste methoden en karakteristieke punten uit de omgeving te zien zijn.
- Van complete objecten en andere belangrijke vondsten wordt terstond na berging een foto gemaakt met daarop naast het object een goed leesbaar vondstenkaartje.
- Van foto's en digitale tekeningen van cruciale veldgegevens wordt terstond een back-up gemaakt (na controle).

6.3. Structuren, grondsporen.

Zie ook 6.2., aanvulling op OS 05 van de KNA 3.3

Sporen

- Alleen in die gevallen dat duidelijk is dat sporen beter later vrij gelegd kunnen worden, vindt geen of slechts beperkte afwerking van sporen plaats (voldoende om primaire onderzoeksvragen te beantwoorden). Sporen worden dan zodanig afgedekt dat zij bij opnieuw blootleggen niet beschadigd kunnen worden. Van deze tijdelijke bescherming wordt melding gemaakt bij de bevoegde overheid en zo nodig wordt in verdere beveiliging voorzien. In dag-, week-, evaluatie- en eindrapport worden deze gevallen beschreven met opgave van spoornummer, mate van afwerking en wijze van afdekking.
- Van sporen waarvan de onderkant in een kijkgat niet bereikt kan worden, wordt de diepte en/of opbouw door middel van boringen bepaald.

Structuren

- Alle structuren worden getekend, ingemeten, beschreven, gecoupeerd en afgewerkt.

- Bij inventariserend onderzoek vindt volledige documentatie plaats, tenzij duidelijk is dat de structuur later bij groter onderzoek vrij gelegd wordt. Dan vindt slechts beperkte afwerking plaats (voldoende om primaire onderzoeksvragen te beantwoorden).

Graven

- Graven worden bij inventariserend onderzoek beperkt gedocumenteerd; voldoende om een vervolgstراتيجية bij definitief onderzoek aan te bevelen. Daarna worden zij zodanig afgedekt dat zij tot opnieuw blootleggen ongeschonden blijven. Indien dit niet mogelijk is (bijvoorbeeld wegens de kans op plundering) worden graven volledig opgegraven.

6.4. Aardwetenschappelijk onderzoek

- Alle profielen dienen beschreven te worden door of onder verantwoordelijkheid van een archeoloog met ervaring in stadskernonderzoek en in overleg met een fysisch-geograaf.
- Wanneer dit voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen nodig en mogelijk is, worden na raadpleging van een fysisch-geograaf monsters genomen voor micromorfologisch onderzoek en ander fysisch-geografisch laboratoriumonderzoek.
- Indien geen monsters genomen of geanalyseerd worden (reden opgeven in het rapport), dient aangegeven te worden of en welke zones, profielen, sporen e.d. hiervoor bij vervolgonderzoek in aanmerking komen.

6.5. Anorganische artefacten

Zie 6.2. Zie ook de KNA-Leidraad Veldhandleiding Archeologie 2002.

6.6. Organische artefacten

Zie 6.2. Zie ook de KNA-Leidraad Veldhandleiding Archeologie 2002.

6.7. Archeozoologische en archeobotanische resten

- Zie ook de KNA-Leidraad Veldhandleiding Archeologie 2002.
- Profielen waarin een organische component aanwezig is, worden bemonsterd voor macroresten.
- Dierlijk botmateriaal wordt verzameld zoals aangegeven in 6.2. (verzamelen van vondsten).
- Voor menselijk bot uit graven: zie 6.3.: graven.

6.8. Dateringsonderzoek en overig natuurwetenschappelijk onderzoek

- Zie ook de KNA-Leidraad Veldhandleiding Archeologie 2002.
- Van de zgn. dark earth worden op 3 representatieve locaties monsters genomen voor micromorfologisch onderzoek.
- In daarvoor geschikte situaties worden monsters genomen voor dateringsonderzoek (dendro, ¹⁴C, OSL)

6.9. Beperkingen aan het veldwerk

Het onderzoek vindt plaats in de bebouwde kom op een druk verkeersplein. Dat kan beperkingen met zich meebrengen die nog nader in kaart zullen worden gebracht.

HOOFDSTUK 7. EVALUATIE, UITWERKING EN CONSERVERING

Het onderzoek zal gefaseerd uitgevoerd worden. In eerste instantie wordt een kijkgaten-onderzoek uitgevoerd. Pas na het opstellen van het evaluatierapport wordt bepaald in welke mate het onderzoek zal worden uitgewerkt. Het onderzoek richt zich namelijk op het waarderen van de resten. De mogelijkheid bestaat dat pas in een later stadium van het onderzoek analyses zullen plaatsvinden.

7.1. Evaluatierapport.

Aanvulling op OS 12. van de KNA 3.3:

- Na het veldwerk en na de technische uitwerking zoals hieronder omschreven, wordt door de projectleider – zo nodig na specialistisch advies - een evaluatierapport opgesteld volgens specificatie OS12, tenzij door de bevoegde overheid bij overleg tijdens of na het veldwerk is vastgesteld dat direct met het eindrapport kan worden begonnen.
- In het evaluatierapport worden de bevindingen van het veldwerk samengevat en wordt een voorstel gedaan voor nadere analyse van sporen, monsters en vondsten (waaronder laboratoriumonderzoek), voor de conservering van objecten en voor de opzet van het eindrapport, waaronder de keus van de te tekenen, te fotograferen en af te beelden objecten. Voorgesteld wordt welke vondsten en monsters niet bewaard (gedeponeerd) hoeven te worden (zie ook 7.7.). Geëvalueerd wordt in welke mate de onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden en of voor de uitwerking gewijzigde of aanvullende onderzoeksvragen gesteld moeten worden. Geëvalueerd wordt of aanvullende of gewijzigde eisen gesteld moeten worden aan de hieronder genoemde eisen van uitwerking en conservering. Dit alles gebeurd in samenspraak met de depotbeheerder van het gemeentelijk depot.
- Het evaluatierapport wordt uiterlijk binnen 2 weken na het veldwerk bij de bevoegde overheid ingediend.
- Het evaluatierapport wordt getoetst en vastgesteld door de bevoegde overheid en fungeert daarna als aanvulling van dit programma van eisen.
- Na aanbidding, maar voor vaststelling van het evaluatierapport heeft de vergunningvrager de gelegenheid zijn visie op de mate van uitwerking en rapportage kenbaar te maken.
- Na vaststelling van het evaluatierapport geeft de vergunningaanvrager opdracht tot uitwerking, rapportage en conservering volgens het vastgestelde evaluatierapport, rekening houdende met de vastgestelde termijn voor oplevering van het concept-eindrapport. De in OS12 genoemde begroting maakt geen deel uit van het aan de overheid voor te leggen evaluatierapport.

7.2. Technische uitwerking – algemeen

Aanvulling op OS 14. van de KNA 3.3:

- De algemene technische uitwerking omvat het digitaliseren van alle in het veld gemaakte tekeningen, het bewerken van digitale afbeeldingen en het digitale gegevensbeheer.
- Alle vondsten worden gereinigd en primair geanalyseerd (bakselniveau voor keramiek).
- Paleo-ecologische resten worden gekarakteriseerd.
- Bij de determinatie, datering en beschrijving van middeleeuwse vondsten en sporen dient men alert te zijn op een historiografisch correct gebruik van de termen ‘Late Middeleeuwen’ en ‘laatmiddeleeuws’. Deze hebben uitsluitend betrekking op de periode 1250 – 1500. De periode 1000-1250 wordt aangeduid als Volle Middeleeuwen of Hoge Middeleeuwen. Alleen bij Archis invoer mag de afkorting LMEA voor de Volle Middeleeuwen gehanteerd worden en LME voor de periode 1000-1500, indien geen nadere datering gegeven kan worden. In teksten staat in dit laatste geval: Volle en Late Middeleeuwen.

- Alle foto's, tekeningen, vondsten, monsters worden geadministreerd. Handgeschreven verslagen worden uitgetikt en gearchiveerd. Overige analoge documentatie wordt gescand en gearchiveerd.
- Alle gekarakteriseerde vondsten, sporen en structuren worden geregistreerd in een digitaal gegevensbestand.
- Fysisch-geografische analyse (beschrijving bodemopbouw, analyse van gaafheid) vindt zoveel mogelijk plaats binnen de technische uitwerking.

7.3. Wetenschappelijke uitwerking - algemeen

Aanvulling op OS 14. van de KNA 3.3:

- Na goedkeuring van het evaluatierapport vindt de wetenschappelijke uitwerking plaats, waarbij materiaal- en andere specialisten worden ingeschakeld, eventueel laboratoriumonderzoek plaats vindt, objecten worden getekend en gefotografeerd en geconserveerd. De resultaten van het veldwerk worden geanalyseerd. Vondsten en monsters worden verder gewaardeerd en geanalyseerd en de gegevens worden verwerkt in teksten en in een database.
- De analyse van paleo-ecologische monsters wordt beperkt tot het niveau dat nodig is voor het beantwoorden van de directe vraagstelling en het geven van een waardering, waarbij de geschiktheid van de locatie voor paleo-ecologisch onderzoek een belangrijke component is.
- In de synthese van de onderzoeksbevindingen wordt de analyse van bodemopbouw, sporen, vondsten en monsters en andere gegevens in logisch verband geplaatst, voorzien van deugdelijke argumentatie, referenties aan de wetenschappelijke literatuur en ondersteund door tabellen, foto's en tekeningen. In de synthese worden complexen en perioden onderscheiden en in een breder (ten minste regionaal) kader geplaatst.

7.4. Structuren, grondsporen, vondstspredingen

Aanvulling op OS 14. van de KNA 3.3:

Typochronologische analyse en determinatie van structuren en sites vindt plaats binnen het kader van de archeoregio.

7.5. Analyse aardwetenschappelijke gegevens

De profielen worden uitgewerkt in overleg met een fysisch-geograaf. Deze analyse kan geheel of gedeeltelijk plaats vinden binnen de technische uitwerking. In de analyse dient in ieder geval de historisch-landschappelijke context voor de aangetroffen activiteiten en functies beredeneerd te worden en de wisselwerking tussen antropogeen landgebruik en het landschap.

7.6. Anorganische artefacten

Uitwerking en conservering van artefacten vindt plaats volgens het vastgestelde evaluatierapport. Analyse en determinatie van keramiek vindt plaats op tenminste bakselniveau (technische uitwerking) en op typeniveau als dat nodig is voor beantwoording van de vraagstelling (wetenschappelijke uitwerking). Op typeniveau moeten relevante diagnostische kenmerken worden opgegeven. In ieder geval worden gewicht, aantallen randen, wanden, bodems, overige vormen, aangegeven.

7.7. Organische artefacten

Uitwerking en conservering van artefacten vindt plaats volgens het vastgestelde evaluatierapport.

7.8. Archeozoölogische en -botanische resten

Analyse van paleo-ecologische resten vindt plaats volgens het vastgestelde evaluatierapport.

7.9. Beeldrapportage

Aanvulling op OS 14. van de KNA 3.3:

- Het beeldmateriaal dient de locatie van het onderzoek, de werkwijze en de bevindingen te illustreren. Niet gepubliceerd beeldmateriaal wordt bij de documentatie op DVD gevoegd.
- Tekeningen van (in principe) alle (gecombineerde) vlakken, profielen, structuren, belangrijke individuele sporen (vlak en coupe), overzichtstekeningen, analytische en interpretatieve tekeningen en kaarten, foto's en graphics worden voor publicatie gereed gemaakt; evenals foto's en tekeningen van relevante objecten.
- Kaarten, vlak-, profiel- en coupetekeningen worden van een legenda voorzien, verwijzend naar gehanteerde kleur of arcering of andere code (bijvoorbeeld nummers van lagen).
- In profieltekeningen moeten x, y, z-waarden in RD-coördinaten en NAP worden aangegeven met het oog op de aansluiting met vlaktekeningen en aangrenzende profielen.
- In profieltekeningen worden de niveaus van de aangelegde vlakken aangegeven.
- Met gekleurde (contour)lijnen, pijlen en tekst worden foto's van profielen, complexe structuren e.d. verduidelijkt.

7.10. Selectie van materiaal

Aanvulling op OS 13. van de KNA 3.3:

Vondsten en monsters die in het door de bevoegde overheid vastgestelde evaluatierapport niet voor wetenschappelijke uitwerking en/of voor deponering zijn geselecteerd, moeten bewaard blijven tot de wetenschappelijke uitwerking afgerond is. Bij het ter toetsing aanbieden van het concepteindrappport aan de bevoegde overheid meldt de projectleider of de wetenschappelijke uitwerking heeft geleid tot andere inzichten over de selectie. Finale beslissing over de selectie van vondsten en monsters ten behoeve van bewaring ligt bij het gemeentelijk depot voor bodemvondsten te Maastricht.

7.11. Conservering van materiaal

Aanvulling op OS 16 van de KNA 3.3.:

Voor bewaring geselecteerde vondsten van metaal en organisch materiaal dienen te worden geconserveerd conform de Veldhandleiding Archeologie 2002 of erkend specialistisch advies en volgens richtlijnen van het gemeentelijk depot voor bodemvondsten te Maastricht.

HOOFDSTUK 8. RAPPORTAGE EN DEPONERING

8.1. Eindrapportage

Aanvulling op VS05, OS15 en bijlagen IV en V van de KNA 3.3.

8.1.1. Producten en termijnen

- Het eindproduct bestaat uit een eindrapportage in de huisstijl van het uitvoerend opgravingsbedrijf in analoge en digitale vorm en een DVD waarop alle documentatie (tekeningen, foto's, verslagen, analyses, dag- en weekrapporten, scans, tabellen, databases van sporen, vondsten, monsters, foto- en tekeningenlijsten, etc.) is opgeslagen.
- Het concept-eindrappport wordt uiterlijk 6 weken na goedkeuring van het evaluatierapport in enkelvoud (analoog en/of digitaal) ter toetsing aangeboden aan de bevoegde overheid. Door de bevoegde overheid gevraagde correcties dienen binnen twee weken tot een nieuw concept te leiden. Na goedkeuring wordt het definitieve rapport binnen twee weken aangeleverd.
- De DVD en het digitale rapport worden geleverd aan de bevoegde overheid en het gemeentelijk depot voor bodemvondsten te Maastricht. Data en rapport worden tevens gedeponeerd in het E-depot.

- Het analoge eindrapport wordt geleverd aan de bevoegde overheid (5 exemplaren), aan de Provincie Limburg (cluster Cultuur, 1 exemplaar), het gemeentelijk depot voor bodemvondsten te Maastricht (1 exemplaar), aan de Koninklijke Bibliotheek (1 exemplaar), en aan de RCE (1 exemplaar). Levering aan vergunningvrager/opdrachtgever vindt plaats volgens contract tussen vergunningvrager/ opdrachtgever en uitvoerder.
- Een digitaal rapport wordt toegezonden aan de redactie van de Archeologische Kroniek van Limburg p.a. Limburgs Museum, Venlo.

8.1.2. Structuur en inhoud

Het rapport dient zo min mogelijk herhalingen te bevatten. De tekst dient op alle essentiële punten door afbeeldingen en tabellen ondersteund te worden (zie ook 7.9). De structuur van het rapport sluit aan op de structuur van de vraagstelling (hoofdstuk 5.2. van dit PvE).

Het rapport bevat in ieder geval de volgende hoofdstukken:

- Samenvatting.
- Inleiding (aanleiding, beleidsmatig en planologisch kader, locatiebeschrijving, bekende versterking/huidig gebruik, bestaande waarde/verwachting, onderzoeksdoel, uitvoeringsperiode, personeel, enz.)
- Bekende gegevens van archeologische, aardwetenschappelijke, historische en andere aard m.b.t. locatie en omgeving
- Vraagstelling en verwachtingen.
- Strategie, methoden en technieken in veld en bij uitwerken (met motivatie en met opgave van aanpassingen van programma van eisen).
- Beschrijving en analyse van profielen, bodemopbouw en fysiek-landschappelijke context.
- Beschrijving en analyse van sporen en structuren.
- Beschrijving en analyse van (an)organische artefacten per materiaalcategorie.
- Beschrijving en analyse van paleo-ecologisch materiaal per categorie.
- Verslaglegging van natuurwetenschappelijk onderzoek (zie hoofdstuk 5.2.).
- Synthese.
- Waardebepaling (indien van toepassing).
- Conclusie en evaluatie.
- Aanbevelingen.
- Bijlagen

Synthese, conclusie en samenvatting dienen duidelijk te verschillen.

De synthese integreert de deelrapporten tot een samenhangend wetenschappelijk verslag, waarbij de bevindingen van deze locatie zoveel mogelijk in de context van de archeoregio worden geplaatst.

De conclusie zet de onderzoeksbevindingen af tegenover de aanleiding, doel- en vraagstelling, evalueert de gebruikte strategie en methoden, geeft aan in welke mate de onderzoeksvragen beantwoord zijn en vat de essentie van de antwoorden op de onderzoeksvragen samen. De vragen worden om herhalingen te voorkomen niet meer individueel beantwoord. Wel kan in weergave van de vragenlijst (tevens te gebruiken als checklist) verwezen worden naar de pagina's waar op de diverse vragen wordt ingegaan. In de conclusie worden tevens de AMZ-aspecten behandeld (waardebepaling, aanbevelingen).

De samenvatting vat het geheel van het rapport samen: inleiding, voorgeschiedenis, plaats, tijdspad, betrokkenen, belangrijkste gegevens uit deelrapporten, synthese, conclusie. De samenvatting moet voor een breed publiek begrijpelijk zijn, in het bijzonder t.a.v. de AMZ-aspecten.

- Het rapport vermeldt in een bijlage welke gegevensbestanden en documentatie in het E- en gemeentelijk depot gedeponeerd zijn.
- In de chronologische tabel (bijlage) dient rekening te worden met de aanduiding van de Volle en Late Middeleeuwen volgens NOaA hoofdstuk 22, pag. 43 (1050 – 1250; 1250 – 1500). In de Vroege Middeleeuwen (450-1050) kan naar believen een nadere indeling gemaakt worden (Merovingisch, Karolingisch, Ottoons). Voor de prehistorie kan de indeling gevolgd worden van Louwe Kooijmans, L.P., P.W. van den Broeke, H. Fokkens, A. van Gijn (red.) 2005: Nederland in de prehistorie, Amsterdam, fig. 1.10.

8.1.3. Waardering, aanbevelingen

- In het geval van een (her)waardering moet een genuanceerde beschrijving van de waarde gegeven worden, waarbij (zie onderzoeksvragen m.b.t. kwaliteit) zowel naar het onderzoeksgebied als geheel als naar de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites) wordt gekeken. De verschillen in waarde moeten beredeneerd worden. Hanteer bij gebleken waarde indien mogelijk een onderscheid tussen waarde, hoge waarde, zeer hoge waarde, conform de AMK. Doe dit zeker bij onderzoek binnen bestaande AMK-terreinen. Hanteer voor een classificatie als ‘AMK-terrein van waarde’ een score als “2-midden” op informatiewaarde en/of zeldzaamheid in de KNA-waarderingstabel (KNA 3.3., bijlage IV).
- Bij de waardering en het selectieadvies wordt de waarderingstabel uit bijlage IV van de KNA gehanteerd met dien verstande, dat bij een score van 3 op een van de inhoudelijke criteria de vindplaats altijd behoudenswaardig is. Indien bij een score van 2 op informatiewaarde of zeldzaamheid het resultaat van de som ‘niet-behoudenswaardig’ is, dient overwogen te worden – zeker bij gemiddelde gaafheid- of een partieel of extensief onderzoek of verifiërende begeleiding zinvol is.
- Bij de beoordeling van vindplaatsen dient bedacht te worden dat bij de huidige stand van kennis van het bodemarchief hoge gaafheid en/of hoge zeldzaamheid synoniem zijn voor hoge informatiewaarde, tenzij anders aangetoond kan worden. Matige en zelfs lage gaafheid leiden niet altijd tot matige of lage informatiewaarde.
- Aanbevelingen hebben betrekking op de noodzaak (al dan niet) van vervolgonderzoek (selectieadvies), daarbij te stellen prioriteiten en onderzoeksvragen en te volgen strategieën, op eventuele behouds- of mitigerende maatregelen en eventuele planaanpassing en/of bescherming en/of inrichting en beheer. Aanbevelingen moeten beredeneerd worden.
- In het selectieadvies wordt rekening gehouden met eventuele waardeverschillen in het terrein en wordt zo nodig een gedifferentieerde aanpak voorgesteld.
- In een selectieadvies, waarin vervolgonderzoek wordt aanbevolen, dient het doel van dit onderzoek en de meest geëigende onderzoeksvorm omschreven te worden. Ook dienen voor zover mogelijk onderzoeksvragen en –thema’s genoemd worden.

8.2. Deponering

Gelijktijdig met het afgeven van de eindrapportage dienen vondsten en de documentatie volgens het deponeringsprotocol aan de depotbeheerder mevr. J. Peeters (043-3505571) overhandigd te worden. Hiertoe behoort ook een kopie van de Archismelding. Enkel wanneer vondsten en documentatie gelijktijdig en compleet aangeleverd worden, zal een afgiftebewijs afgegeven worden. Na controle en goedkeuring zal een ontvangstbewijs naar de firma gezonden worden. Dit ontvangstbewijs kan in kopievorm als goedkeuring van het Bevoegd Gezag aan de opdrachtgever worden gezonden, voor betaling van de laatste termijn. De door het PvE gespecificeerde digitale producten moeten op dezelfde termijn overgedragen worden aan het e-Depot (<http://easy.dans.knaw.nl/dms>).

8.3. Openbaarheid en integriteit

- Alle rapporten met onderliggende documentatie zijn openbaar. Restricties kunnen alleen door de bevoegde overheid gesteld worden vanuit een oogpunt van bescherming van het bodemarchief.
- De auteurs zijn verantwoordelijk voor een verslaglegging volgens standaarden van goed vakmanschap, beroepsethiek en integriteit. De opdrachtgever/vergunningvrager kan geen eisen stellen of beperkingen opleggen aan de inhoud, de conclusies en de aanbevelingen.
- De bevoegde overheid kan alleen verbeteringen eisen bij aantoonbare tekortkomingen in de wetenschappelijke kwaliteit van de verslaglegging. Wanneer toetsende overheid en auteur tot verschillende conclusies komen, worden beide met wetenschappelijke argumentatie weer gegeven. Aanbevelingen horen tot het domein van de auteur en zijn niet aan correctie onderhevig.

HOOFDSTUK 9. RANDVOORWAARDEN EN AANVULLENDE EISEN

9.1. Personele randvoorwaarden

Waar in de onderstaande tekst sprake is van 'hij', dient dat als 'hij / zij' gelezen te worden.

- Het onderzoek wordt uitgevoerd door een opgravingsbedrijf met opgravingsvergunning van de minister van OCW met een qua aantal, opleiding, ervaring adequaat bemenst team. Het bedrijf dient zo georganiseerd te zijn dat flexibel op wijziging of uitloop van werkzaamheden gereageerd kan worden en dat ondersteunend of vervangend personeel of specialisten snel ter plaatse kunnen zijn.
- Projectleider is een senior-KNA-archeoloog met ruime ervaring in de regio. Bij afwezigheid van de projectleider berust de leiding in het veld bij (tenminste) een KNA-archeoloog met ruime ervaring in de regio.
- De projectleider controleert in het veld de interpretatie van de profielen en is aanwezig bij belangrijke beslismomenten.
- Vondsten worden gedetermineerd door materiaalspecialisten met aantoonbare kennis van voor Zuid-Limburg kenmerkende materiaalcategorieën, zodat dit indien nodig tot op typeniveau onderscheiden kan worden. Paleo-ecologische specialisten dienen ervaring te hebben met de paleo-ecologie van (Zuid)-Limburg.
- Werkzaamheden van junior-medewerkers en stagiaires moeten aan hun kennis en ervaring worden aangepast en vinden plaats onder begeleiding en verantwoordelijkheid van de projectleider of zijn vervanger.
- De inzet van lokaal aanwezige amateurarcheologen voor additionele werkzaamheden is vanuit het standpunt van draagvlakvergroting gewenst, maar is om redenen van veiligheid en kwaliteitsbewaking uitsluitend toegestaan na instemming van en onder aansturing en verantwoordelijkheid van de projectleider of zijn vervanger tijdens standaardwerkuren in aanwezigheid van de projectleider of zijn vervanger.

9.2. Kwaliteitsborging en toezicht

Alle hieronder genoemde partijen dragen vanuit hun rol bij aan het uitvoeren van dit onderzoek volgens dit PvE en aan het handhaven van de vereiste kwaliteit. Bij het op deze punten aantoonbaar in gebreke blijven van vergunningvrager en /of uitvoerder kan de bevoegde overheid gelasten dat de werkzaamheden worden gestaakt en/of worden verbeterd.

Vergunningvrager (opdrachtgever)

De vergunningvrager draagt er zorg voor dat het onderzoek wordt uitgevoerd conform dit programma van eisen en de eventueel later vastgestelde wijzigingen door opdracht voor uitvoering te verstrekken aan een gekwalificeerd bedrijf met voldoende ervaring in deze regio.

- In geval het geval dat de vergunningvrager niet zelf als opdrachtgever optreedt en/of werkzaamheden aan een directievoerder heeft gedelegeerd, wordt de verdeling van taken en verantwoordelijkheden met opgave van namen en adresgegevens in het voorblad van dit PvE opgegeven of in een bijlage bijgevoegd.
- De vergunningvrager draagt er zorg voor dat het uitvoerend bedrijf voldoende tijd en middelen tot zijn beschikking heeft voor uitvoering volgens dit programma van eisen, het plan van aanpak, de KNA en volgens standaarden van goed vakmanschap en beroepsethiek. In de beschikbare tijdsruimte wordt rekening gehouden met een uitloop als gevolg van onvoorziene omstandigheden.
- De vergunningvrager draagt er zorg voor dat het uitvoerend bedrijf werkt volgens een plan van aanpak, waarin dit programma van eisen in technische en logistieke zin is uitgewerkt, voorzien van een uitvoeringsplanning. In het plan van aanpak regelen opdrachtgever en projectleider een goed verloop van de werkzaamheden volgens dit programma van eisen, waarbij zij zorg dragen voor goede onderlinge communicatie.
- De vergunningaanvrager verstrekt opdracht tot uitwerking, eindrapportage en conservering volgens het vastgestelde evaluatierapport, rekening houdende met de gestelde termijn voor inlevering van het concept-eindrapport.

Projectleider

- De projectleider is verantwoordelijk voor het handhaven van de vereiste kwaliteit en hij is operationeel verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderzoek volgens dit programma van eisen en het daarvan afgeleide plan van aanpak. Hij is aanspreekpunt voor opdrachtgever en bevoegde overheid en communiceert met (de archeologisch adviseur van) de bevoegde overheid over kwaliteitsaspecten.
- De contactpersoon van de bevoegde overheid (beleidsmedewerker archeologie) wordt door de projectleider uiterlijk twee weken van te voren van de aanvang van het veldwerk op de hoogte gesteld.
- Bij het aantreffen van sporen, structuren of vondsten van een bijzondere aard, omvang of complexiteit wordt de bevoegde overheid z.s.m. door de projectleider verwittigd.
- De projectleider doet in een dergelijk geval en in het geval van wijzigingen t.o.v. het programma van eisen een voorstel over een handelingswijze aan de bevoegde overheid.
- Aanbevelingen en waardeoordelen van de projectleider dienen onafhankelijk ten opzichte van alle partijen te zijn en zijn niet onderhevig aan goedkeuring van de vergunningvrager (opdrachtgever) en/of de bevoegde overheid. Zie ook 8.3. Bevoegde overheid
- Namens de bevoegde overheid houdt de beleidsmedewerker archeologie toezicht op de kwaliteit van de werkzaamheden. Hij adviseert over de noodzaak en inhoud van te nemen beslissingen in geval van wijzigingen t.o.v. het vastgestelde programma van eisen.
- De bevoegde overheid beslist over wijzigingen t.o.v. dit programma van eisen (zie 10).
- De bevoegde overheid stelt tijdens en na voltooiing van het onderzoek vast of volgens dit programma van eisen gewerkt is en bepaalt in welke mate werkzaamheden aangevuld of gecorrigeerd moeten worden.
- Beleidsaanbevelingen in het eindrapport zijn niet aan correctie onderhevig. De bevoegde overheid stelt het eindrapport vast en geeft hiervan een verklaring af aan de vergunningvrager.

9.3. Overleg

- Tijdens het veldwerk vindt overleg plaats tussen de projectleider en de bevoegde overheid met als doel het waarborgen van het onderzoek volgens dit PvE, het bespreken van archeologisch-inhoudelijke en andere kwaliteitsaspecten en het zo nodig voorbereiden van beslissingen over selectie tijdens het veldwerk, wijzigingen t.o.v. het programma van eisen of de doelstellingen van het onderzoek. De frequentie en wijze van overleg wordt bij de melding van de aanvang van de werkzaamheden afgesproken.
- Tijdens het veldwerk vindt tussen alle betrokken partijen overleg plaats, waarbij de vergunningvrager over voortgang, resultaten, prognoses en knelpunten geïnformeerd wordt en in de gelegenheid is zijn visie op door de overheid te nemen beslissingen kenbaar te maken.
- Na afloop van het veldwerk is overleg tussen alle betrokken partijen over het evaluatierapport (zie 7.1.) Hierbij wordt afgesproken of en wanneer overleg tijdens uitwerking en rapportage overleg plaats vindt.
- Tijdens overleg gemaakte afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ter kennis gebracht aan alle betrokken partijen.
- De projectleider draagt zorg voor voldoende overleg binnen zijn team en tussen hem en zijn opdrachtgever (de vergunningvrager) om de voortgang volgens programma van eisen te kunnen realiseren.

9.4. Overige randvoorwaarden en aanvullende eisen

- De opdrachtgever draagt zorg voor de volledige beschikbaarheid en toegankelijkheid van het terrein tijdens werkuren in de geplande uitvoeringsperiode en zorgt voor afdoende afsluiting of beveiliging buiten werktijd. Bij ontdekking van bijzondere vondsten of sporen wordt adequate beveiliging georganiseerd.
- De beschikbaarheid van alle voor de uitvoering noodzakelijke materiële en logistieke faciliteiten, veiligheidsaspecten, uitvoeringsplanning e.d. worden door de uitvoerder vastgelegd in een door de vergunningvrager of zijn gedelegeerde bekrachtigd plan van aanpak, dat op verzoek ter kennisname wordt gebracht aan de bevoegde overheid.
- Door de vergunningvrager gestelde civieltechnische randvoorwaarden worden opgenomen in het plan van aanpak, maar dienen binnen de kaders van dit PvE te vallen.
- Communicatie met de pers vindt plaats na ruggenspraak met de beleidsmedewerker archeologie en de communicatieafdeling van de bevoegde overheid.
- Indien de onderzoeksresultaten daartoe aanleiding geven wordt in overleg tussen bevoegde overheid, vergunningvrager en uitvoerder bepaald welke publieksgerichte activiteiten er plaats vinden en welke inspanningen partijen hierbij op zich nemen.

HOOFDSTUK 10. WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN HET VASTGESTELDE PVE

10.1. Wijzigingen tijdens het veldwerk

- Beslissingen over belangrijke selecties, wijzigingen van en aanvullingen op dit programma van eisen tijdens het veldwerk worden genomen door de bevoegde overheid nadat de vergunningvrager of zijn gedelegeerde in de gelegenheid is geweest zijn standpunt hierover aan de overheid ter kennis te brengen. De werkzaamheden worden zo nodig opgeschort totdat de bevoegde overheid besloten heeft.
- Bij ingrijpende wijzigingen is vooraf toestemming nodig van de bevoegde overheid (zie 10.2). Kleine wijzigingen worden na overleg tussen de projectleider en de archeologisch adviseur van de bevoegde overheid doorgevoerd.
In urgente gevallen neemt de projectleider een eigen beslissing volgens eisen van goed vakmanschap en beroepsethiek, indien mogelijk na consultatie van de archeologisch adviseur

van de bevoegde overheid. Deze beslissing wordt nadien ter goedkeuring en bekrachtiging aan de bevoegde overheid voorgelegd en meegedeeld aan de vergunningvrager.

- Wijzigingen van en aanvullingen op dit programma van eisen worden altijd schriftelijk in het dagrapport vastgelegd, evenals afspraken voortvloeiend uit evaluatievergaderingen en andere bijeenkomsten.
- In het evaluatie- en het eindrapport wordt verantwoord hoe en waarom van het programma van eisen moest worden afgeweken.

10.2. Ingrijpende wijzigingen

- De volgende zaken worden te allen tijde gemeld ter beslissing voorgelegd aan de bevoegde overheid.
 - Voorstellen van de projectleider en/of zijn opdrachtgever tot het reduceren of staken van het onderzoek.
 - Voorstellen van de projectleider en/of zijn opdrachtgever tot een doorstart van een proefsleuvenonderzoek naar een opgraving.
 - Noodzaak tot ingrijpend wijzigen van strategie of onderzoeksmethode.
 - Noodzaak tot ingrijpend wijzigen van de vraag- of doelstelling.
 - Noodzaak tot het bepalen van een handelwijze in een situatie, waarin dit programma van eisen niet voorziet; zoals na het aantreffen van sporen, structuren of vondsten van bijzondere aard, omvang of complexiteit.
 - Ingrijpende selecties.
 - Noodzaak tot ingrijpend wijzigen van de opzet van uitwerking en rapportage.
 - Voorstellen van de projectleider om de termijn van aanleveren van rapportages te wijzigen.
- Bij wijzigingen die leiden tot het uitbreiden van het onderzoek, anders dan omschreven in de strategie, wordt alvorens de bevoegde overheid een beslissing neemt, de opdrachtgever/vergunningvrager in de gelegenheid gesteld zijn standpunt kenbaar te maken en desgewenst zijn vergunningsaanvraag te wijzigen, of planaanpassingen of technische behoudsmaatregelen te realiseren.
- Verder gaan vanuit een initiële dekking bij proefsleuvenonderzoek naar de in strategie voorgeschreven uiteindelijke dekking geldt niet als een wijziging. Het afzien van de voorgeschreven uiteindelijke dekking is dat wel.

10.3. Procedure van wijziging bij de evaluatiefase van het veldwerk

- Beslissingen over belangrijke selecties, wijzigingen van en aanvullingen op dit programma van eisen worden genomen door de bevoegde overheid op advies van de projectleider en na kennisname van het standpunt van de vergunningvrager.
- Het verloop en de resultaten van de veldwerkzaamheden worden geëvalueerd in een evaluatierapport of in een nader te bepalen evaluatiedocument. Indien een evaluatierapport wordt vervaardigd, geldt 7.1. Indien tijdens of na het veldwerk blijkt dat geen apart evaluatierapport nodig is en dat direct met het eindrapport kan worden begonnen, wordt dit in overleg tussen projectleider en archeologisch adviseur vastgesteld en schriftelijk vastgelegd.

10.4. Procedure van wijziging tijdens uitwerking en conservering

Beslissingen over belangrijke selecties, wijzigingen van en aanvullingen op dit programma van eisen worden genomen door de bevoegde overheid op aanbeveling van de projectleider en na kennisname van het standpunt van de vergunningvrager.

Literatuur

Gaszenbeek, A., 2014: Notitie archeologische begeleiding booronderzoek fietsenkelder,

Grontmij, ref.nr. 338948.